

Մ աշտոցի Արձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ
 WWW.SOURPHAGOP.ORG (14-րդ տարի)

Այս թիւով.....

Կիրակնօրեայ Դպրոցի Ամանորի եւ
 Սուրբ Ծննդեան Հանդէս Էջ 1,15,16

Մկրտութիւն Էջ 2

Յունուար Ամսուան Բացատրական
 Տօնացոյց Էջ 2, 5-8

Խթում
 Տաղ Սուրբ Ծննդեան
 Յովհաննու Կարապետ
 Աստուածայայտութիւն
 Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան
 Ջրօրհնէք
 Յիշատակութիւն՝ Ս. Վահան

Գողթնացիի
 Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան
 Խորհուրդ Մեծ

Յիսուսի Ծնունդը Էջ 9

Պահուած Բար Էջ 10

Ո՞րն է Ճիշդ Պատասխանը Էջ 11-14

Յունուար 2014 (ԻԱ տարի թիւ 5)
 Կիրակնօրեայ Դպրոցի Ամանորի եւ
 Սուրբ Ծննդեան Հանդէս

Ս. Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցի Ամանորի եւ Սուրբ Ծննդեան յայտագիրը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 29 Դեկտեմբեր 2013-ի յետմիջօրէին, Ս. Յակոբ Վարժարանի «Բաղրմաճեան» սրահին մէջ ի ներկայութեան հոգաբարձութեան ներկայացուցիչ Պր. Նորայր Պեգճեանի, Մոնթրէալի ՀՕՄ-ի Սօսէ մասնաճիւղի վարչութեան ատենապետուհի՝ Տիկ. Անի Թորիկեան-Պապիկեանի, ինչպէս նաեւ հայ հոգեւոր արժէքներուն գիտակից ծնողներու եւ բարեկամներու:

Աշակերտներ եւ հանդիսատեսներ յոտնկայս երգեցին Տէրունական աղօթքը: Ապա աշակերտները դարձեալ յոտնկայս աղօթեցին Ներսէս (շար. էջ 15)

Քրիստոս Ծնաւ եւ Յայտնեցաւ
 Օրհնեալ է Յայտնութիւնն Քրիստոսի

Ամսուան Համարը
 «Եւ Բանը մարդ եղաւ եւ մեր մէջ բնակեցաւ, եւ մենք տեսանք անոր փառքը. փառքը Միածինին, որ Հօրմէն եկաւ շնորհքով եւ ճշմարտութեամբ լեցուն»: *Յովհաննէս 1.14*

Յունուար ամսուան բացատրական տօնացոյց

ԴՉ. 1	Ամանոր
Կիր. 5	Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան
ԲՉ. 6	Տօն Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան մեր Տիրոջ Յիսուսի Քրիստոսի
ԳՉ. 7	Յիշատակ Մեռելոց
ԲՉ. 13	Տօն Անուանակոչութեան մեր Տիրոջ Յիսուսի Քրիստոսի
ԳՉ. 14	Տօն Ծննդեան Ս. Յովհաննու Կարապետին
ԲՉ. 20	Սրբոցն Թեոդոս թագաւորին եւ մանկացն եփեսոսի
ԵՉ. 23	Ս. Վահան Գողթնացի
ԳՉ. 28	Ս. Անդրէ Զօրավար

Պահօրի Օրեր՝ 1, 2, 3, 4, 15, 17, 22, 24, 29, 31

Մ Կ Ր Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Քահանան երեք անգամ կը հարցնէ կնքահօրը՝ «այս երեխան ի՞նչ կը խնդրէ», եւ կնքահայրը կը պատասխանէ՝ «հաւատք, յոյս, սէր եւ մկրտութիւն: Մկրտուիլ եւ արդարանալ, սրբուիլ մեղքերէ, ազատուիլ չար ոգիներէ եւ ծառայել Աստուծոյ» (Մաշտոց կանոն սուրբ մկրտութեան):

Մեր կեանքին մէջ շատ անգամ կը տօնենք մեր ծննդեան տարեդարձը, կամ եթէ նոյնիսկ չի տօնենք, ատեն ատեն կը մտածենք մեր աշխարհ գալու մասին: Աշխարհ գալը որ կը մատնանշուի ծնող մանկան առաջին ճիշով, իր մէջ մեծ խորհուրդներ կը պարունակէ: Այդ մեծ խորհուրդներէն մէկն է մեր հոգեւոր ծնունդը, որ կը կոչուի մկրտութիւն:

ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄԸ

Մկրտութեան օրինակը տուած է Ինքը՝ Քրիստոս. այդ միջոցաւ ինք մեզ կը հրահանգէ երկիւղածութեամբ մօտենալու այդ մեծ խորհուրդին: Քրիստոս Յորդանան գետի մէջ մկրտուելով օրհնեց ջուրը, իսկ Նիկողեմոսի միջոցաւ ալ յայտնեց որ եթէ մենք չծնինք հոգիէն եւ ջուրէն, արժանի չենք ըլլար Աստուծոյ արքայութեան (Յովհ. 3.5): Տէրը անգամ մը ջրհեղեղով պատժեց մեզ, իսկ այս անգամ նոյն ջուրով նոր կեանք կը պարգեւէ:

Մկրտութեամբ՝ մարդը կը նորոգուի եւ կը վերածնի մաքրուած աղամական մեղքէն: Աղամական մեղքը այն մեղքն է, որ առաջացաւ Ադամի անհնազանդութեան պատճառաւ եւ որ ժառանգեց ամբողջ մարդկութիւնը: Աստուծոյ պատուիրանին չհնազանդելով, ան զրկուեցաւ դրախտի կեանքէն եւ ստիպուած եղաւ իր օրուայ հացը իր ճակտի քրտինքով շահելու: Այդ անհնազանդութիւնը պատնէշ մը դրաւ Աստուծոյ եւ մարդուն միջեւ, ինչպէս նաեւ հոգիին եւ մարմնին միջեւ:

Մարդը իր այս վիճակէն փրկելու համար, Աստուած ձեռք երկարեց իր Որդիին Քրիստոսի միջոցաւ: Քրիստոս իր մարդեղութեամբ, քարոզութեամբ, մահով, Յարութեամբ եւ Մկրտութեան սուրբ խորհուրդի միջոցաւ մարդը ազատեց իր աղամական մեղքէն: Յիսուս ըսաւ «ով որ հաւատայ եւ մկրտուի՝ պիտի փրկուի, իսկ ով որ չհաւատայ՝ պիտի դատապարտուի» Մարկոս 16.16:

Հետեւաբար, ոչ միայն անհրաժեշտ է մկրտուիլ, այլ նաեւ կարեւոր է հասկնալ թէ ի՞նչ կը նշանակէ մկրտութիւն:

Ի՞նչ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՀՈՒՆ

Մկրտութեամբ՝ մարդը կը դառնայ Աստուծոյ որդեգիր եւ անդամ Քրիստոսի Եկեղեցոյ: Մաքրուելով սկզբնական մեղքէն եւ ծնուելով հոգեւոր ծնունդով, ան կը դառնայ Արքայութեան ժառանգորդ եւ վերստին կը ստանայ Աստուծոյ այն պատկերը որ ունէր դրախտին մէջ՝ մինչեւ մեղք գործելը: Մկրտութեամբ կը մեռնի հին մարդը եւ կը ծնի՝ նորը: Այդ պատճառաւ ալ մկրտուած մարդը պէտք է հեռանայ իր անհաւատ ընթացքէն եւ քալէ աստուածային արդարութեան եւ ճշմարտութեան ճամբով:

Ի՞նչ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է ՄԿՐՏՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Մկրտուելու համար նախ պէտք է հաւատք ունենալ, հրաժարիլ չարէն եւ չար գործերէն: Պէտք է բաւարար գիտելիքներ ունենալ քրիստոնէութեան եւ եկեղեցոյ մասին: Պէտք է հաւատալ սուրբ Երրորդութեան, քանի որ կը մկրտուինք Հօր, Որդիի եւ սուրբ Հոգիի անունով:

«Ամէն իշխանութիւն տրուեցաւ ինձի երկինքի մէջ եւ երկրի վրայ: Ինչպէս որ Հայրը զիս որկեց, այնպէս ալ ես ձեզ կը որկեմ: Հետեւաբար, զացէք եւ բոլոր ժողովուրդները ինձի աշակերտ դարձուցէք: Զանոնք մկրտեցէք՝ Հօր, Որդիին եւ Սուրբ Հոգիին անունով: Անոնց սորվեցուցէք այն բոլոր պատուիրանները որ ես ձեզի տուի. եւ ահա միշտ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչեւ աշխարհիս վախճանը» (Մատթ. 28. 18-20):

Մարդիկ յաճախ հարց կու տան «Եթէ հաւատքը կարեւոր է, ինչո՞ւ հապա կը կատարուի մանուկներու մկրտութիւնը»: Որովհետեւ մենք չենք գիտեր թէ երբ կը վերջանայ մեր կեանքը, անոր համար ալ պարտաւոր ենք այդ օրը դիմաւորելու Աստուծոյ որդեգիր դարձած եւ Աստուծոյ խնամքին յանձնուած, եւ այդ մէկը կը կատարուի երբ մենք մկրտուած ենք եւ կրնանք դիմակալել կեանքի փորձութիւնները եւ կ'ունենանք Աստուծոյ հրեշտակը որպէս մեզի պահապան:

Երբեմն մարդիկ կ'ըսեն թէ, իրենք մկրտուելու ժամանակ չեն զգացած թէ այդ մկրտութեամբ իրենք Աստուծոյ որդեգիր դարձած են եւ չեն գիտակցած Աստուծոյ ներկայութեան: Եկեղեցին իր վարդապետութեամբ կը հաստատէ որ ամէն խորհուրդ կը կատարուի Քրիստոսի ձեռքով եւ օրհնութեամբ կը լեցնէ այդ խորհուրդը ընդունողները:

Ուստի հաւատա՛ որ երբ մկրտուիս, Աստուած քեզ պիտի օրհնէ, իսկ երբ մկրտուած ես, աշխատիր սրբութեամբ պահել մկրտութեան խորհուրդի պարգեւները, այլապէս գանձ ունենալը եւ անտեսելը աւելի վտանգաւոր է քան ընդհանրապէս չունենալը:

ԱՍՓՈՓՈՒՄ

Մկրտութեան խորհուրդի կատարման համար, եկեղեցին կարեւոր կը համարէ հետեւեալ հանգամանքները.

- 1.- Միշտ յիշէ որ մկրտութեան սուրբ Խորհուրդը հաստատած է Յիսուս Քրիստոս՝ անձամբ մկրտուելով Յորդանան գետին մէջ Յովհաննէս Մկրտիչի ձեռամբ:
- 2.- Մկրտութեամբ, մարդը կը մաքրուի իր մեղքերէն. մկրտուող երեխան կը դառնայ Աստուծոյ որդեգիր եւ Յիսուս Քրիստոսը կը կրէ իր վրայ որպէս աներեւոյթ, բայց զօրաւոր զգեստ:

3.- Մկրտությունը պետք չէ դիտել որպես ազգային սովորություն կամ կերուխումի առիթ, այլ պետք է լրջօրեն պատրաստուիլ անոր:

4.- Մկրտութեան վայրը եկեղեցին է. միայն բացառիկ դեպքերու ժամանակ կարելի է տան մէջ մկրտել:

5.- Մկրտութեան նիւթը ջուրն է, անկախ անոր տեսակէն՝ աղբիւրի, ծովի թէ գետի եւ անկախ իր որակէն՝ պղտոր թէ յստակ:

6.- Մկրտութեան ժամանակ մանուկ երախան երեք անգամ աւազանին մէջ կը մտցնեն եւ կը հանեն, որ կը խորհրդանշէ Քրիստոսի մահը, թաղումը եւ յարությունը, եւ այս ձեւով մասնակից կը դառնայ Քրիստոսի կեանքին: Մեծահասակներու պարագային, միայն կը լուան երեսը, ինչ որ կը պարտադրէ որ մկրտուողը երեսին ոչ մէկ շպար ունենայ:

7.- Մկրտութեան համար պետք է կնքահայր որոշուի. երբեմն պատահական մէկը կը նշուի որպէս կնքահայր, սակայն նախընտրելի է որ սկիզբէն որոշուի կնքահայրը, որ գիտնայ քրիստոնէական գիտելիքները եւ իր հմտութեամբ ուղեցոյց դառնայ մանուկին կամ կնքուողին, եւ իր կարգին ինք արդէն մկրտուած եւ հաւատացեալ ըլլայ:

8.- Եթէ մարդը իր գիտակից տարիքին է որ կը կնքուի, պետք է լուրջ հոգեւոր պատրաստութեան շրջան անցնէ, իսկ եթէ երեխայ է, իր ծնողն ու կնքահայրը պետք է զինք առաջնորդեն:

9.- Մկրտութեան խորհուրդը կատարողը քահանան է: Ո՛չ մէկ աշխարհական իրաւունք ունի մկրտելու, որովհետեւ այդ իրաւունքն ու իշխանությունը աստուածագիր օրհնութեամբ առաքելներու կողմէ փոխանցուած է քահանաներուն:

10.- Միայն մէկ անգամ կարելի է մկրտուիլ, որովհետեւ մարդ միայն մէկ անգամ կը ծնի եւ մկրտությունը իր մէջ ծնունդի խորհուրդը ունի:

11.- Նոր ծնունդը մեզի իրաւունք կու տայ նոր անուն ունենալու: Որեւէ մկրտուող կրնայ իր անունը փոխել՝ որպէս Քրիստոսով վերածնուած մարդ:

12.- Մկրտութենէն առաջ մեզի հետ պետք է ունենանք խաչ, կարմիր եւ սպիտակ թելերէ հիւսուած նարօտ, որ կը խորհրդանշէ խաչի վրայ Քրիստոսի կողմէն հոսած արիւնն ու ջուրը, եւ փոքրիկ սրբիչ մը լուացուած դէմքը լուալու համար: Այդ սրբիչը պետք է սրբութեամբ պահել:

13.- Մկրտություն կարելի է կատարել որեւէ մէկ օր:

14.- Յղի կիները եւս կրնան մկրտուիլ. այդ մկրտությունը իրենց կրած երեխային չի վերաբերիր, որուն ծնունդէն ետք պետք է նաեւ զինք մկրտել:

15.- Մկրտուողը կը դառնայ հայ եկեղեցոյ անդամ եւ այդ պատճառաւ ալ պետք է միշտ նեցուկ փսայ այդ եկեղեցոյ:

16.- Մկրտութենէն ետք գործուած մեղքերուն համար սահմանուած է ապաշխարությունը:

17.- Մկրտութեան խորհուրդին անմիջապէս կը յաջորդէ Դրոշմի խորհուրդը:

Այնպէս որ, եթէ մէջդ արթնցած է հոգեւոր ծնունդի պահը, հաւատա՛ Աստուծոյ առաջնորդութեան եւ գնա եկեղեցի առանց երկմտելու: Կնքէ՛ այդ հաշտութեան դաշինքը որ մեզմէ իւրաքանչիւրին համար կենսորոշ եւ վճռական է:

Տէ՛ր, կ'աղաչեմ քեզի, օգնէ ինձի՝ մեղաւորիս, հասկնալու համար Քու Գաղտնիքներդ:

Բա՛ց իմ աչքերս՝ տեսնելու համար Քու անտեսանելի Խորհուրդները եւ ուժ տուր ինձի որ ծնիմ մկրտութեան սուրբ աւազանէն: Ամէն:

ԽԹՈՒՄ

«Խթում» անուան տակ ծանօթ են Սուրբ Ծնունդը նախորդող երեկոյեան ընթացքին կատարուող նախատօնական եկեղեցական եւ ժողովրդական արարողութիւնները:

Այդ երեկոյ եկեղեցիէն ներս կանթեղներ կը վարուին եւ ճրագը կը բաժնուի ժողովուրդին՝ անոնց մոմերը վառելով ու այդպէս վառած մոմերը տուն տարուելով: Գրագ վառելու այս սովորութեան հետեւորդութեամբ՝ Խթումի երեկոյեան տրուած է նաեւ ճրագալոյց անունը:

Անցեալին իբր նախատօնակ ճրագալոյց կը կատարուէր Հայաստանեայց Եկեղեցոյ բոլոր մեծ տօներուն, իսկ ներկայիս միայն Սուրբ Ծնունդի եւ Զատիկուայ տօները նախորդող երեկոներուն:

Ճրագալոյցի ժողովրդական սովորութիւններէն են մէկը միւսին Քրիստոսի ծննդեան աւետիս տալը, ապա աւանդական ընթրիքի շուրջ հաւաքուիլը, ճաշակելու համար ձուկ, բանջար, հաւկիթ եւ գինի:

Յովհաննու Կարապետ

Կարապետ կը նշանակէ «ճամբայ բացող»: Յովհաննէս Կարապետը, Յիսուս Քրիստոսի գալուստը վկայած մարգարէներէն վերջինն է որ նաեւ մկրտեց զԱյն այնուհետեւ կոչուելով «Յովհաննէս Մկրտիչ»: Ան մեծ համբաւ ունէր իր ապաշխարհութեան քարոզչութեամբ եւ իրեն հետեւորդներու մկրտութեամբ: Իր հանդէպ յարգանքը այնքան մեծ եղած է որ իր հետեւորդները հարց կու տային թէ արդեօք ի՞նքն էր Քրիստոսը: Յիսուս Յովհաննէսի մասին ըսաւ թէ աւելի մեծ մարդ գոյութիւն չունէր, սակայն Երկնքի մէջ, վերջինն իսկ իրմէ աւելի մեծ պիտի ըլլար:

Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցին Յովհաննու Կարապետի յիշատակը կը նշէ չորս առիթներով, որոնցմէ ծննդեան տօնը այս տարի Երեքշաբթի Յունուար 14-ին է:

ՏաղՍուրբ Ծննդեան
 Այսօր տօն է սուրբ ծննդեան, աւետի՛ս,
 Տեառն մերոյ եւ յայտնութեան, աւետի՛ս:
 Այսօր Արեւն արդարութեան, աւետի՛ս,
 Երեւեցաւ ի մէջ մարդկան, աւետի՛ս:

Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ:

Այսօր սուրբ կոյսն անապական, աւետի՛ս,
 Ծնաւ երբէր զանմահ Արքայն, աւետի՛ս:
 Այսօր հրեշտակք յերկնից իջեալ, աւետի՛ս,
 Ընդ մեզ օրհնեն զանմահ Արքայն, աւետի՛ս:

Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ:

Հովիւներուն Երկրպագութիւնը

Գիտէի՞ր թէ....
 Յիսուս երեսուն (30) տարեկան էր երբ մկրտուեցաւ:
 Յիսուս ութ (8) օրուայ էր երբ անուանակոչուեցաւ, եւ
 մենք իր անուանակոչութիւնը կը տօնենք Յունուար 13-ին:

Աստուածայայտնութիւն (Սուրբ Ծնունդ եւ Մկրտութիւն)

Մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի տնօրինութիւնները, որոնցմով Ան յայտնուեցաւ աշխարհին (Գաբրիէլ հրեշտակապետի աւետումը, Յիսուս Մանուկին ծնունդը, ութնօրեայ թլփատութիւնը, հովիւներու եւ մոզերու երկրպագութիւնը, քառասնօրեայ ընծայումը, ինչպէս նաեւ Յորդանան գետին մէջ մկրտուիլը) առաջին դարերուն կը տօնուէին միեւնոյն, Աստուածայայտնութիւն կոչուող, մեծ տօնախմբական շրջանին:

Հետագային այս տօնի գրեթէ բոլոր յիշատակները առանձնացան՝ տարուայ մէջ բաժնուելով ըստ համապատասխան ամիսներու եւ օրերու: Մնացին միայն Ծնունդը եւ Մկրտութիւնը, որոնք ըստ Աւետարանին կատարուած են նոյն օրը՝ երբ Յիսուս 30 տարեկան էր: Ըստ ավանդութեան այդ օրը Յունուար 6-ն էր:

Աւելի ուշ, Ե. դարուն (451 թուին Քաղկեդոնի մէջ գումարուած չորրորդ Տիեզերական ժողովին՝ որուն Հայաստանեայց Եկեղեցին չմասնակցեցաւ) Յունա-Հռոմէական եկեղեցին, Ծննդեան տօնը եւս անջատեց Մկրտութենէն եւ սկսաւ տօնել Դեկտեմբեր 25-ին (մոռցնել տալու համար այդ օրերու արեւի պաշտամունքը Եւրոպայի մէջ) որ տարածում գտաւ ամբողջ աշխարհին մէջ: Սակայն Հայ Եկեղեցին հաւատարիմ մնաց հնագոյն ավանդութեան եւ մինչեւ այսօր Քրիստոսի ծննդեան եւ մկրտութեան յիշատակը միացեալ կը տօնէ Յունուար 6-ին՝ Աստուածայայտնութիւն անուանումով:

Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան կը կոչուի Աստուածայայտնութեան նախորդող երեկոյեան արարողութիւնը: Ճրագալոյցը բարդ բառ մըն է, «ճրագ լուցանել (վառել)», որովհետեւ եկեղեցւոյ մէջ երեկոյեան բազմաթիւ լապտերներ ու կանթեղներ կը վառին եւ պատարագ կը մատուցուի, որուն ընթացքին բոլոր հաւատացեալները վառող մումեր կը բռնեն: Ճրագալոյցի լապտերներու եւ մումերու լոյսը կը խորհրդանշէ այն հոգեւոր լոյսի ճառագայթումը մեր մէջ, որ մեզի պարզեցնէ Փրկիչը իր տնօրինութիւններով:

Ջրօրհնէքի արարողութիւնը հաստատուած է ի յիշատակ Քրիստոսի մկրտութեան: Այն կը կատարուի Աստուածայայտնութեան տօնին: Հին ժամանակ ջրօրհնէքը կը կատարուէր գետերու կամ լիճերու ափին, այժմ՝ եկեղեցւոյ մէջ: Պատարագի ավարտին քահանան յատուկ ընթերցումներով, քարոզէն եւ աղօթքէն յետոյ խաչով կ'օրհնէ մեծ տակառի մէջ լեցուած ջուրը, Ս. Միւռն կաթեցնելէ ետք անոր մէջ, որ կը բաժնուի հաւատացեալներուն՝ իբրեւ սրբութեան խորհրդանիշ եւ բժշկութեան միջոց:

Ս.Անդրէ զօրավարը համաքրիստոնէական սուրբ է, որ նահատակութեան պսակն ընդունեց յանուն քրիստոնէական հաւատքի տարածման եւ ծաղկման: Ան Կիլիկիայէն էր եւ ապրած էր Դիոկղետիանոս կայսրի օրերուն: Որպէս բարձրաստիճան զինուորական՝ ծառայած էր Սուրիոյ կայսերական բանակին մէջ՝ միաժամանակ ըլլալով գաղտնի քրիստոնէայ: Պարսիկներու դէմ պատերազմի ժամանակ, երբ իր սակաւաթիւ բանակը (մօտ 600 հոգի) հարկադրուած կը նահանջէր, քաջարի զօրավարը զանոնք կը գօտեպնդէր Յիսուս Քրիստոսի անունով և վերադարձնելով բանակին մարտադաշտ՝ յաղթական դուրս կու գայ պատերազմէն: Որպէս արդիւնք, ողջ բանակը քրիստոնէայ կը դառնայ: Բանակի ընդհանուր սպարապետը, իմանալով այս մասին, զօրք կ'ուղարկէ եւ Տիրոսի կիրճին մէջ կը սպաննէ բոլորը:

Յիշատակութիւն՝ Սուրբ Վահան Գողթնացիի

Արաբական տիրապետութեան շրջանին, բազմաթիւ հայ իշխաններ ու անոնց զաւակները գերի տարուեցան Դամասկոս հոն կրթուելու համար իսլամական հաւատքի մէջ եւ արաբ դառնալու համար: Տարագրուող մանուկներու կարգին կը գտնուէր Գողթնի Խոսրով իշխանի որդին չորս (4) տարեկան Վահանը: Արաբները անոր անունը փոխելով զայն կոչեցին Վահապ:

Վահան, իր ուշիմութեան շնորհիւ արժանացաւ յատուկ խնամքի ու դարձաւ Օմար ամիրապետին նախասիրած արքունի պաշտօնեան:

Յովհան Օձնեցի կաթողիկոս Դամասկոս իր այցելութեան ընթացքին արտօնութիւն խնդրեց Օմար ամիրապետէն որ հայ տարագիր իշխանները վերադառնան հայրենիք ու յաջողեցաւ այդպիսի արտօնութիւն ձեռք ձգել: Վահան, որ թէեւ իսլամ կրօնքին մէջ մեծցած էր, իմացած էր թէ ինք Հայ իշխանի մը որդին էր: Հետեւաբար, ինք եւս փափաքեցաւ վերադառնալ Հայաստան, խոստանալով ամիրապետին վերադառնալ Դամասկոս իր հօրենական կալուածները ժառանգելէ ու հայրենի հողը տեսնելէ անմիջապէս ետք:

Վահան իր հայրենի գաւառը հասնելէ ետք տեղեկացաւ Օմար ամիրապետին մահուան մասին ու որոշեց փախ Հայաստան ու վերագտնել իր քրիստոնէայ հաւատքը:

Վահանի քրիստոնէայ դառնալու լուրը երբ Դամասկոս հասաւ, օրուան ամիրապետը որոշեց ձերբակալել զայն ու դատել: Այսպիսով սկիզբ առաւ հալածանքի երկար շրջան մը երբ Վահան թափառելով Հայաստանի զանազան կողմերը, ժամանակաւոր կերպով կ'ապաստանէր զանազան շրջաններու վանքերէն ներս, ապա կը ստիպուէր տեղափոխուիլ չվտանգելու համար տեղի

վանականներն ու բնակիչները: Այս թափառական վիճակի վերջին հանգրուանը կը հանդիսանայ Սիփան լեռան ստորոտը գտնուող Երաշխաւորաց վանքը, որուն մեծաւոր Հայր Արտաւազըր պատսպարեց ու քաջալերեց զինք:

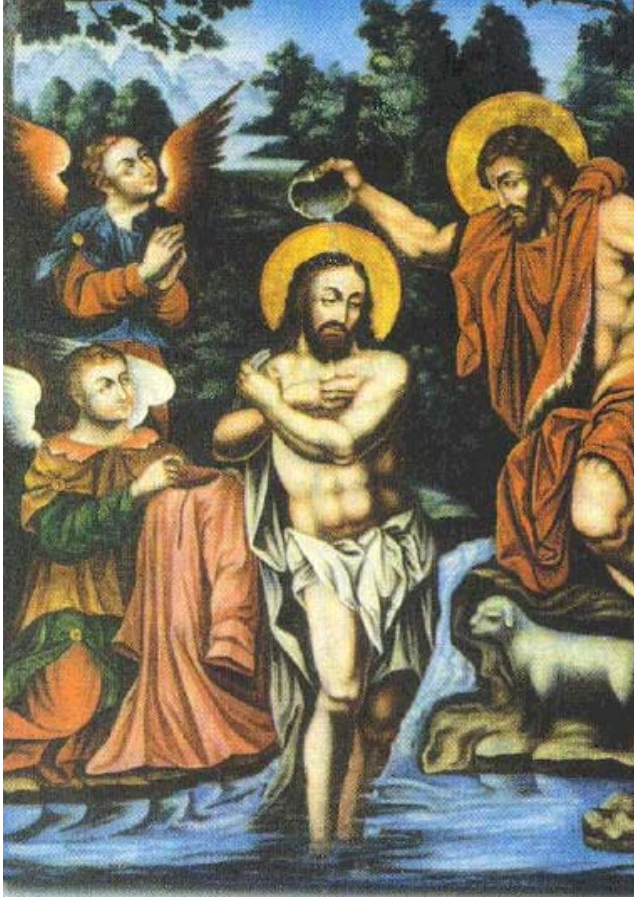
Գիտնալով հանդերձ թէ իսլամութենէն հրաժարող անձը մահուամբ կը պատժուէր, Վահան որոշեց ներկայանալ Հեղամ ամիրապետին, յայտնել անոր իր քրիստոնէայ ծագումը ու քրիստոնէայ հաւատքին հաւատարիմ փախու փափաքը: Ամիրապետին մեծ խոստումները ապարդիւն մնացին ու Վահան մերժեց որեւէ ձեւով հրաժարիլ իր քրիստոնէայ հաւատքէն:

Վահան Գողթնացիի նահատակութիւնը այլ օրինակ մըն է հերոսական կեցուածքի մը, ըստ որուն քրիստոնէայ հաւատացեալներ հաստատուն փացած են իրենց հաւատքին հանդէպ ու մերժած ուրանալ զայն:

Անոնց յիշատակը վառ կը փայ միայն երբ իրենց նահատակութիւնը արժեւորենք մենք եւս կառչած մնալով մեր հաւատքին ու ապրելով որպէս Քրիստոսի սիրով ու հաւատքով շնորհուած հաւատացեալներ:

Գողթն գաւառը կը գտնուի Նախիջեւանի մէջ որ ներկայիս Ատրպէյճանի տիրապետութեան տակ է: Անոր քաղաքներէն են Տիգրանաւան եւ Ագուլիս:

Խորհուրդ մեծ

Մկրտություն
Յովսափան Յովսափանեան

Ո՞վ չի գիտեր Սուրբ Ծնունդի մասին գրուած ամենաձանօթ այս շարականը որ կը հնչէ ամէն տարի խթման գիշերը աւետելու համար Յիսուսի ծնունդը: Այս շարականին հեղինակն է Մովսէս Քերթոզ Հայրապետ եւ զայն գրած է 441 թուականին: Ահա այդ շարականին գրաբար բառերը եւ աշխարհաբար թարգմանութիւնը.

Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի
որ յայսմ աւուր յայտնեցաւ.
Հովիւք երգեն ընդ հրեշտակս,
տան աւետիս աշխարհի:

Ծնաւ նոր արքայ
ի Բեթղեհէմ քաղաքի.
Որդիք մարդկան օրհնեցէ ք,
զի վասն մեր մարմնացաւ:

Անբաւելին երկնի եւ երկրի
ի խանձարուրս պատեցաւ.
Ոչ մեկնելով ի Հօրէ՛
ի սուրբ այրին բազմեցաւ:

* * *

Սքանչելի եւ մեծ խորհուրդ է,
որ այսօր յայտնուեցաւ.
Հովիւները հրեշտակներու հետ կ'երգեն,
աշխարհին աւետիս կու տան:

Ծնաւ նոր արքայ
Բեթղեհէմ քաղաքին մէջ.
Ով ժողովուրդ, մարդիկ, օրհնութիւն տուէր
որովհետեւ Ան մեզի համար մարմնացաւ:

Երկնքին եւ երկրին վրայ Անբաւելին
խանձարուրներու մէջ փաթթուեցաւ.
Առանց բաժնուած ըլլալու Հօրմէն
սուրբ մտորին մէջ բազմեցաւ:

ՃՐԱԳԱԼՈՅՑ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ

Ձանձառելի լուսոյ մայր
Եւ ըզբնակարան անըսկզբնակից Որդւոյն,
Օրհնութեամբ մեծացուցանեմք:

Ձանհաս տնօրէնութեան մայր
Եւ զանձնաւոր տաճար Աստուծոյ Բանին,
Օրհնութեամբ մեծացուցանեմք:

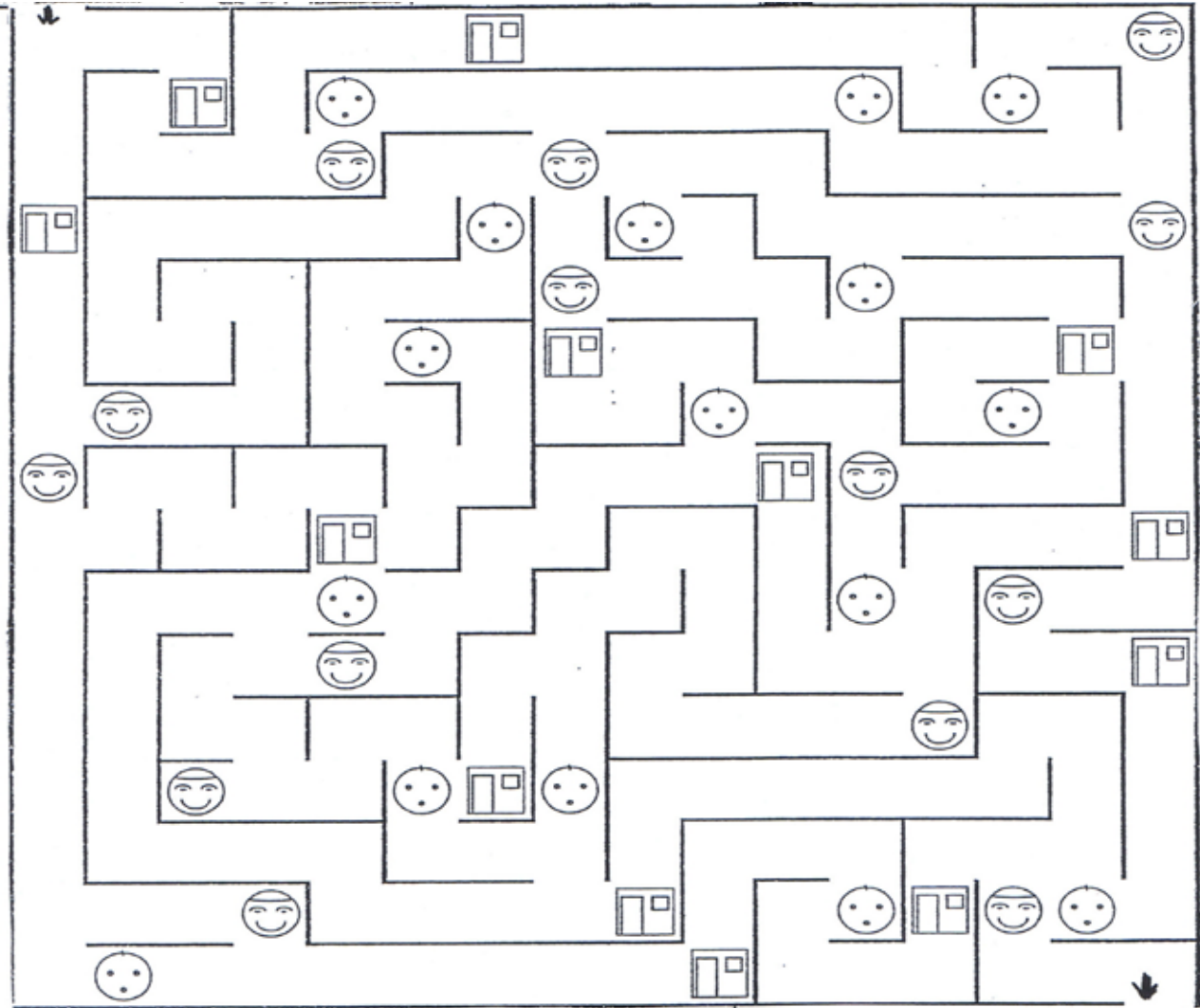
Ջրուորից փրկութեան մայր,
Որ զանտանելին յէից ի յարգանդի եբարձ.
Ըզնա ամենեքեան օրհնութեամբ
մեծացուցանեմք:

Յիսուսի Ծնունդը Ղուկաս 2.1-21

Եկո՛ւր Բեթլեհեմ երթանք եւ տեսնենք պատահածը, այն ինչ որ Տէրը մեզի յայտնեց:

Օգնե՛՛ հովիւներուն որ գտնեն Յիսուս մանուկը:

Տուն մը: Մէջէն կրնանք անցնիլ եւ յառաջանալ:

Միայլ մանուկ մը: Ետ դարձէ՛ք:

Մէկը որ ձեզի ճամբան ցոյց կու տայ՝
Յառաջացի՛ր:

Պահուած բառ

ւ	ա	բ	գ	ա	բ	տ	ե	ւ	ի	ս	ն
ա	ա	ռ	է	ն	ա	է	ի	բ	ւ	ի	ք
բ	ա	ն	ա	ն	բ	ն	ա	կ	բ	բ	ի
ա	ն	թ	ա	ռ	ա	ւ	ւ	ա	բ	ա	լ
թ	ռ	բ	ռ	ս	ւ	ւ	ի	ս	ա	ք	ա
ռ	բ	ա	կ	տ	է	ն	տ	ի	ն	ւ	ս
լ	ա	ա	ի	ա	ի	ա	ն	ա	ա	ն	ի
կ	յ	փ	բ	ս	բ	ք	ռ	լ	հ	ի	բ
ն	բ	ւ	լ	լ	ռ	լ	ւ	ռ	ի	թ	ա
ա	է	ռ	ռ	պ	ե	տ	ի	կ	տ	է	ն
ն	լ	ւ	հ	ռ	ի	փ	ս	ի	ւ	է	լ

Արտեմիս
Անթառամ
Արամէ
Արփի
Անահիտ
Արմէն
Առէն
Անի
Ալիք

Արին
Էտկար
Թորոս
Լուսին
Կասիա
Հռիփսիմէ

Մանասէ
Մարգար
Միսաք
Մարաթուկ
Մինաս
Մարի
Մուրատ
Մարալ

Նանար
Նորայր
Պետիկ
Ռիթա
Սրբուհի
Սիրաք

Սիմոն
Սիրան

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Մանկապարտեզի անկիւն

Ամբողջացո՛ւր ըստ Մատթէոսի Աւետարանին 2. 9-12

հրահանգը, աստղը, առաջնորդեց, երկրպագեցին, ոսկի, կնդրուկ, գնուոս, երագի

Թագաւորին այս ----- լսելէ ետք, մոզերը մեկնեցան:
Անոնք չափազանց ուրախացան, երբ կրկին տեսան այն -----,
որ արեւելքի մէջ տեսեր էին. եւ ահա աստղը ----- զիրենք
մինչեւ որ եկաւ ու կեցաւ այն վայրին վրայ ուր երեխան կը
գտնուէր: Երբ տուն մտան, տեսան երեխան իր մօրը՝ Մարիամին
հետ, եւ մինչեւ գետին խոնարհելով ----- մանուկին:
Ապա բացին իրենց արկղերը եւ Յիսուսի ընծայեցին իրենց
նուէրները -----, ----- եւ -----:

Յետոյ ուրիշ ճամբով գացին իրենց երկիրը, առանց Հերովդէսի
հանդիպելու, ինչպէս որ Աստուած ----- մը մէջ հրահանգեց
իրենց:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Ա., Բ. եւ Գ. դասարաններու անկիւն

1.- Որո՞ւ տօնը այս տարի կը տօնենք Յունուար 23-ին:

- ա. Ս. Յովհաննէս Ոսկեբերան Հայրապետին
- բ. Ս. Աբգար թագաւորին
- գ. Ս. Վահան Գողթնացիին
- դ. Յովսէան մարգարէին

2.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Յովհաննէս Մկրտիչին տօնը:

- ա. Յունուար 6-ին
- բ. Յունուար 14-ին
- գ. Յունուար 21-ին
- դ. Յունուար 27-ին

3.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Յիսուսի ծննդեան տօնը:

- ա. Յունուար 6-ին
- բ. Յունուար 18-ին
- գ. Յունուար 20-ին
- դ. Յունուար 27-ին

4.- 2018-ին ե՞րբ տեղի պիտի ունենայ Ջրօրհնէքը:

- ա. Յունուար 6-ի Ս. Պատարագէն ետք:
- բ. Յունուար 5-ի երեկոյեան
- գ. Զատիկին
- դ. Բարեկենդանին

5.- 1899-ին ե՞րբ տօնեցինք Յիսուսի մկրտութեան տօնը:

- ա. Յունուար 6-ին
- բ. Յունուար 18-ին
- գ. Դեկտեմբեր 25-ին
- դ. Յունուար 27-ին

6.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Յիսուսի Աստուածայայտնութիւնը:

- ա. Յունուար 6-ին
- բ. Դեկտեմբեր 18-ին
- գ. Յունուար 25-ին
- դ. Յունուար 27-ին

7.- Յիսուս ինչո՞վ մկրտուեցաւ:

- ա. Ձէթով
- բ. Ջուրով
- գ. Միւռնով
- դ. Իւղով

8.- Յիսուս որո՞ւ կողմէ մկրտուեցաւ:

- ա. Տէր Գառնիկին
- բ. Սրբազանին
- գ. Յովհաննէս Մկրտիչին
- դ. Քահանայապետին

9.- Ի՞նչ կը կոչենք Ս. Ծնունդին նախորդող երեկոն:

- ա. Խթում
- բ. Զատիկ
- գ. Ջրօրհնէք
- դ. Բարեկենդան

10.- Ե՞րբ տեղի կ'ունենայ Ճրագալոյցը:

- ա. Յունուար 6-ի Ս. Պատարագէն ետք
- բ. Յունուար 5-ի երեկոյեան
- գ. Զատիկին
- դ. Բարեկենդանին

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Դ., Ե. եւ Զ. դասարաններու անկիւն

1.- Յիսուսի անուանակոչութիւնը անշարժ տօն մըն է: Ամէն տարի ե՞րբ կը տօնենք Յիսուսի անուանակոչութիւնը:

Յունուար --- ին:

2.- Մոզերը ի՞նչ նուիրեցին Յիսուս Մանուկին:

- ա. ---ի
- բ. -----կ
- գ. գ-----

3.- Ո՞վ էր Հրէաստանի թագաւորը երբ Յիսուս ծնաւ:

-----ս

4.- ա. Ո՞վ էր Հռոմի կայսրը երբ Յիսուս ծնաւ:
բ. Տարուան քանիերորդ ամիսը այս կայսրին անունով է:

- ա. -----
- բ. --

5.- Հինգ Տաղաւարներէն ո՞ր մէկը անշարժ տօն մըն է:

- ա. Ս. Ծնունդ
- բ. Ս. Զատիկ
- գ. Պայծառակերպութիւն
- դ. Վերափոխումն Ս. Աստուածածնի
- ե. Խաչվերաց

6.- Յիսուսի մկրտութեան ընթացքին, Ս. Հոգին ինչի՞ կերպարանքով իջաւ Յիսուսի վրայ:

-----ի

7.- Ամբողջացո՞ւր ըստ Մարկոսի Աւետարանի 1.11-ին

Երկինքէն ձայն մը լսուեցաւ, որ կ'ըսէր.

- Դուն ես -- ս----- Ո-----, որուն -----:

8.- Ս. Ծնունդի խթման մատուցուող Ս. Պատարագի ընթացքին երբ «Սուրբ Աստուած, Սուրբ եւ հօր, Սուրբ եւ անմահ ողորմեա մեզ» կ'երգենք, ի՞նչ կ'ըսենք երկրորդ տողին:

- ա. որ խաչեցար վասն մեր
- բ. որ յայտնեցար վասն մեր
- գ. որ եկիր եւ գալոց ես
- դ. որ յարեար ի մեռելոց

9.- Ի՞նչ է այս տարի Յունուար 28-ին յիշատակուող Սուրբին անունը:

- ա. Յովհաննէս
- բ. Կարապետ
- գ. Սարգիս
- դ. Մարտիրոս

10.- Յիսուսի ծննդեան հովիւներու այցին մասին միայն մէկ աւետարանի մէջ կը կարդանք: Ո՞ր աւետարանին մէջ:

- ա. Մատթէոս
- բ. Մարկոս
- գ. Դուկաս
- դ. Յովհաննէս

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Երկրորդականի անկիւն

1.- Անոնք որոնք Ս. Ծնունդը կը տօնեն
Դեկտեմբեր 25-ին, ե՞րբ կը տօնեն
մկրտութիւնը:
ա. Յունուար 6-ին
բ. Յունուար 1-ին
գ. Յունուար 13-ին
դ. Դեկտեմբեր 25-ին

2.- Արեւմտեան Եւրոպայի քրիստոնէաները
ե՞րբ փոխեցին Ս. Ծննդեան տօնը Յունուար
6-էն Դեկտեմբեր 25-ին:
ա. 325 Նիկիոյ ժողովին
բ. 451 Քաղկեդոնի ժողովին
գ. 381 Կոստանդնուպոլսոյ ժողովին
դ. 431 Եփեսոսի ժողովին

3.- Հայաստանեայց Եկեղեցին այս տարի
ո՞ր սուրբին տօնը կը յիշատակէ Յունուար
28-ին:

Ս. -----

4.- Գրէ՛ շիտակ ժամանակագրական
շարքով հետեւեալ տօները.
Աստուածայայտնութիւն,
Անուանակոչութիւն, Յովհաննու
Կարապետ, Ս. Սարգիս, Ղեւոնդեանց,
Վարդանանց, Բուն Բարեկենդան:
ա.
բ.
գ.
դ.
ե.
զ.
է.

5.- Գրէ՛ շիտակ ժամանակագրական
շարքով հինգ տաղաւարները:
ա.
բ.
գ.
դ.
է.

6.- Ամբողջացո՛ւր:
Խորհուրդ — եւ սքանչելի
որ յայսմ ատուր -----.
----- երգեն ընդ հրեշտակս
տան ----- աշխարհի

7.- Ամբողջացո՛ւր:
----- նոր արքայ
Ի ----- քաղաքի.
Որդիք մարդկան -----
զի վասն մեր -----:
----- երկնի եւ երկրի
ի ----- պատեցաւ.
Ոչ ----- ի Հօրէ
ի սուրբ ----- բազմեցաւ:

8.- Ամբողջացո՛ւր. երախայի մը
մկրտութեան ընթացքին կնքահայրը կը
պատասխանէ.
«-----, -----, ----- եւ
-----: Մկրտուիլ եւ արդարանալ,
----- մեղքերէ, ազատուիլ չար -----
եւ ----- Աստուծոյ:

9.- Ամբողջացո՛ւր.
Մկրտուող կը դառնայ Աստուծոյ
----- եւ -----ը կը
կրէ իր վրայ որպէս աներեւոյթ -----:

10.- Հայկական ՌՆԿԳ տարին ո՞ր
տարուան կը համապատասխանէ:
1---

Շնորհալիի «Իմաստութիւն Հօր, Հօր, Յիսուս»ը (շար. էջ 1-էն), ու երգեցին Կիրակնօրեայի քայլերգը:

Ապա խօսք առաւ Տնօրէնը Թորոս Պապիկեան որ անդրադարձաւ Մանուկ Յիսուսի բացակայութեան Դեկտեմբեր ամսուան մէջ ուր Christmas-ի տիրական ներկայութիւնը Կաղանդ Պապան էր: Բացատրելէ ետք պատմական պատճառները որոնք 5-րդ դարուն ստիպեցին Եւրոպայի եպիսկոպոսներուն փոխելու Ս. Ծննդեան օրը Յունուար 6-էն Դեկտեմբեր 25-ի, ան հաստատեց թէ Կիրակնօրեան, կը ձգտի իր աշակերտներուն մէջ Հայ Քրիստոնէայ նկարագիր կերտել, հիմնուած Քրիստոսի վրայ, եւ առ այդ Կիրակնօրեայ Դպրոցի աշակերտը քաջատեղեակ պահելու համար Քրիստոսի Ծնունդին, ամէն տարի կը պատրաստէ Սուրբ Ծննդեան կենդանի պատկերը, ուր երկրորդականի աշակերտները կը կարդան Մատթէոսի եւ Ղուկասի անտարաններէն հատուածներ եւ մանկապարտեզի ու նախակրթարանի աշակերտները կը ներկայացնեն հովիւներ, մոզեր, հրեշտակներ, Մարիամ,

Յովսէփ, Օրէնքի ուսուցիչներ ու Հերովդէս թագաւորը: Ապա անդրադառնալով Սուրբ Ծննդեան խորհուրդին, ան շեշտեց թէ Ս. Ծնունդը նաեւ Քրիստոսի Յայտնութեան տօնն է, երբ Յիսուս յայտնուեցաւ որպէս Աստուածորդի Իր մկրտութեան պահուն ուր ներկայ էին նաեւ Սուրբ Հոգին (աղանակերպ) եւ Հայր Աստուած (ձայն): Ապա ան առաջարկեց որ ծնողներ իրենց զաւակներուն հետ միշտ ներկայ գտնուին Յունուար 5-ի Ճրագալոյցին եւ Յունուար 6-ի Ս. Պատարագին եւ անոր յաջորդող Ջրօրհնէքին որպէսզի իրենց զաւակները ընդգծեն իրենց Հայ Քրիստոնէայ նկարագիրը:

Ապա սկսաւ կենդանի պատկերը: Ընթերցողներ՝ Երկրորդականի աշակերտներ՝ Արշակ Խշիշեան, Մհեր Պանքեան, Ռիթա Խշիշեան, Ատիս Մակարեան, Սեւակ Պապիկեան, Նազօ Մակարեան, Սթեֆան Տեմիրճեան, Բասգալ Տեմիրճեան, Ա ն դ ր ա ն ի կ Նասոյեան եւ Սալփի Թորոսեան, փոխն ի փոխ կարդացին Աւետարաններէն, մինչ ւնացեալ

աշակերտները կենդանի պատկեր մը ներկայացուցին րատ կարդացուածին: Բեմը կը ներկայացնէր վրան մը, որ գործածուեցաւ թէ որպէս Յովսէփի եւ

Մարիամի Նազարէթի տունը եւ թէ՛ այն քարայրը ուր Յիսուս ծնաւ (բեմի պատասխանատու Առէն Պապիկեան): Ճոխ էր տարագներու հաւաքածոն (բեմի զարդարանք եւ տարագներու պատասխանատուներ Յասմիկ Նաճարեան եւ Շողիկ Նաճարեան): Իւրաքանչիւր աշակերտ առիթը ունեցաւ բեմ ներկայանալու, եւ կարդացուածին բոլոր մանրամասնութիւնները ներկայացուեցան: Հետաքրքրական էր փոքրիկ հովիւներուն ներկայութիւնը իրենց ոչխարներով եւ «երկնաւոր զօրքերու բազմութիւն»:

Կենդանի պատկերի արարտին ժամանեց Կաղանդ Պապուկը որուն

ներկայութեան Մանկապարտէզի աշակերտները երգեցին «Բարի Լուր»ը, որուն յաջորդեց «Աղօթք Գոհարանութեան» (ուսուցչուհի Թամար Գիզիրեան): Աւարտած ըլլալով իրենց բաժինը, Մանկապարտէզի աշակերտները ստացան իրենց նուէրները Կաղանդ Պապուկէն: Նախակրթարանի Ա. եւ Բ. դասարաններու աշակերտները երգեցին «Լուր Գիշեր» եւ «Ծափ զարկ Աշխարհ» (ուսուցչուհի

Թալին Բարսեղեան): Աւարտած ըլլալով իրենց բաժինը, աշակերտները ստացան իրենց նուէրները Կաղանդ Պապուկէն Ապա Դպրոցի երգչախումբը, խմբավարութեամբ Վաչէ-Սագօ Պոյաճեանի երգեց «Այսօր Տօն է Սուրբ Ծննդեան», «Զանճառելի Լուսոյ Մայր» եւ «Խորհուրդ Մեծ եւ Սքանչելի» շարականները: Տնօրէնը շնորհակալութիւն յայտնեց ՀՕՄ-ի Մոնթրէալի Սօսէ մասնաճիւղին որ հոգացած էր երկրորդականի տրուած նուէրները: Յայտագրի արարտին ներկաները հիւրասիրուեցան կարկանդակով (պատրաստուած ծնողք՝ Տօքթ. Թալին Քէօսէեանի եւ Տիկ. Անի Պապիկեանի եւ մեծ ծնողք՝ Տիկ. Անի Եաղճեանի կողմէ), եւ պտուղի հիւթով: Հաւաքոյթը արարտեցաւ ներկաներու նոր տարուայ բարեմաղթութիւններու փոխանակումով:

(լուսանկարները տրամադրուած են ծնողք՝ Պրն. Վիգէն Փիլիպպոսեանի կողմէ)